

ਸੰਵਿਧਾਨ

ਇੰਡੀਆ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ

ਆਰਟੀਕਲ-1, ਨਾਮ

ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਾਮ ਇੰਡੀਆ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਸਾਰਾ ਭਾਰਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਰਤਣਯੋਗ “ਪਾਰਟੀ” ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇੰਡੀਆ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰਟੀਕਲ-2, ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਟੀਚਾ

ਉ) ਸੰਕਲਪ

ਇੰਡੀਆ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ, ਪੰਥ ਰਿਨਪੇਖਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਠਾ ਰੱਖੇਗੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇਗੀ।

ਅ) ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭੈਅ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਰਹਿਤ ਸਮਾਨਤਾਪੁਰਨ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੁਰਿਪਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ।

ਇ) ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਟੀਚਾ

1. ਪਾਰਟੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ- ਸ਼ਤਰਪਤੀ ਸ਼ਿਵਾਜੀ, ਮਹਾਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ, ਲੋਕ ਮਾਨਯ ਤਿਲਕ, ਮਦਨ ਮੌਹਨ ਮਾਲਵੀਯ, ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਵੱਲਭ ਭਾਈ ਪਟੇਲ, ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ ਅਤੇ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵੱਧ ਹੈ।

2. ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ:

- ਉ) ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਬਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੈਤਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦਿਵਾਉਣਾ।

- ਅ) ਵਕਾਰ ਅਤੇ ਅਵਸਰ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦਿਵਾਉਣਾ

- ਇ) ਵਿਚਾਰ, ਅਭਿਵਿਆਕਤ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਉਪਾਸਨਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਾਉਣਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕਤਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ।
3. ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਹਿਮਿਕਤਾ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸਕਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੈਤਿਕ, ਸਿੱਖਿਆਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਮਾਪਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜਿਆਦਾਤਰ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਉਨੱਤ ਬਣਾ ਸਕੇ।
4. ਪਾਰਟੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵੱਧ ਹੈ ਜੋ ਆਧੁਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਜਬੂਤ, ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਅਤੇ ਸਵੈ ਸਹਾਇਤਾ ਹੋਕੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਧੁਰ ਸੰਬੰਧ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਤੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕੇ।
5. ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰਾਜ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੈਤਿਕ ਸੱਤਾ ਦਾ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ, ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਰਹੇਗਾ।
6. ਗ੍ਰਾਮ ਸਵਰਾਜ਼ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਚੀਣ ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਹੀ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਰਵ ਸਮਰਥਕ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਗਣਤਾਂਤਰਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਨੂੰ ਫਲਣ ਫੁੱਲਣ ਦਾ ਅਵਸਰ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਬਸਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਣਗਿਣਤ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੈਤਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀਆਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਗਣਤਾਂਤਰਤ ਦਾ ਇਹ ਢਾਂਚਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰਿਹਾ। ਜਿਸਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਬਸਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰ ਚਾਰਲਸ ਮੈਟਕਾਫ਼ ਨੇ ਫੈਲਾਇਆ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਭਾਰਤ ਦੀਨ ਹੀਨ ਭਿਖਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਹੋ ਗਿਆ।
7. ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਟੀਚਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਮ ਨਿਗਰਕਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਂਟ ਇੱਕਲਤਾ ਅਤੇ ਪਿਛੜੇ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ, ਪਹਾੜਾਂ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੋੜਣਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਵੱਛ ਰਾਜਨੈਤਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਜਨਤੰਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਅਵਸਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੇ।

ਆਰਟੀਕਲ-3 , ਪ੍ਰਤਿਬਧਤਾ

ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵੇਗੀ । ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਣ ਢੰਗ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਅਹਿੰਸਾਤਮਕ ਹੋਣਗੇ ।

ਪਾਰਟੀ ਪਰਜਾਤੰਤਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀ ਹੈ । ਜਿਸਦਾ ਪਾਲਣ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਸਾਰੇ ਪਦ ਨਿਅਤ ਪਰਿਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਭਰੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਦਾਂ ਅਤੇ ਪਦਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਚੋਣ ਨੇਮੀ ਰੂਪ ਵਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਅਤ ਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ।

ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲੋਕੰਤਰਿਕ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮਜ਼ਮੂਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਲਈ ਜਾਣਗੇ ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਪੰਜੀਕਰਣ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਰਵਾਚਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚੋਣ ਲੜੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਸ਼ਚਾਤ੍ਤ੍ਰ ਵੀ ਚੋਣ ਲੜਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ । ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਲਗਾਤਾਰ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜਦੀ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਸਾਰੇ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨਿਰਵਾਚਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਭਾਰਤ ਨਿਰਵਾਚਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜੀਕ੍ਰਿਤ ਦਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਆਰਟੀਕਲ-4 , ਚੋਣ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਪਾਰਟ ਦੇ ਚੋਣ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਾਣਯੋਗ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਵਾਚਨ ਪ੍ਰਤੀਕ (ਆਰਕਸ਼ਣ ਅਤੇ ਬਟਵਾਰਾ) ਆਦੇਸ਼ , 1968 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਆਰਟੀਕਲ-5 , ਮੈਂਬਰੀ

(ਓ) ਯੋਗਤਾ

1. ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਜੋ 18 ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ
2. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ - ਭਗਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ
3. ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁੱਛੇਦ 2 ਦੇ ਉਪਅਨੁੱਛੇਦ ਉ ਅ ਅਤੇ ਇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

4. ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ/ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਵੇ , ਜਿਸਦੀ ਵੱਖ ਮੈਂਬਰੀ , ਨਿਵੇਕਲਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ
5. ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਫਰੰਟ, ਆਰਗੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

(ਅ) ਮੈਂਬਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ :

1. ਸਧਾਰਣ ਮੈਂਬਰ:-

- ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਅਨੁੱਛੇਦ ਉਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫ਼ਾਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਜਮਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ।
- ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੋ , ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਸਕੇਂਗਾ ।
- ਸਧਾਰਣ ਮੈਂਬਰ ਮਤਦਾਨ ਕੇਂਦਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਮਤਦਾਨ ਕੇਂਦਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪਦਅਧਿਕਾਰੀ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕਦੇ ਵੀ ਬਣ ਸੱਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮਤਦਾਨ ਕੇਂਦਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

2. ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ :

- ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਧਾਰਣ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਬਨਣ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਸਧਾਰਣ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫ਼ਾਰਮ ਵੀ ਭਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾਲ ਹੀ ਖੁਦ ਜਾਂ ਚੰਦਾ (ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਸੀਦ ਉੱਤੇ) ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ 500 ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਵੱਧ ਧਨਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ।
- ਪਾਰਟੀ ਜੇਕਰ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਪਤਿੰਕਾ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਪੱਤਰ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਗਾਹਕ ਬਨਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ।
- ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰਿਸ਼ਦ , ਕਾਰਿਆਕਾਰਿਣੀ, ਕਮੇਟੀ, ਮੋਰਚੇ ਅਤੇ ਸੈਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਨਣ ਦੇ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਮਤਦਾਨ ਕੇਂਦਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਪਦਅਧਿਕਾਰੀ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕਰ) ਸਧਾਰਣ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

(ਇ) ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਪੱਤਰ

ਜ਼ਿਲਾ ਇਕਾਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ । ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਪੱਤਰ ਦਾ ਫੀਸ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਫੀਸ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ।

(ਸ) ਮੈਂਬਰੀ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਣ:-

1. ਸਧਾਰਣ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ 3 ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ 4 ਜਨਵਰੀ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਤੀਜੇ ਸਾਲ ਦੇ 31 ਦਿੰਬਰ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗਾ ।
2. ਮੈਂਬਰੀ ਤੱਦ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਮੈਂਬਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰੀ ਫੀਸ ਪਾਰਟੀ ਖਜਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ ।
3. ਮੈਂਬਰੀ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਣ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਉੱਤੇ ਸਾਰਾ ਮੁੱਲ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

(ਹ) ਮੈਂਬਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ:

ਨਿਮਨ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ :

1. ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ,
2. ਪਾਗਲ ਅਤੇ ਦਿਵਾਲਿਆ ਹੋ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ,
3. ਤਿਆਗਪੱਤਰ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ,
4. ਮੈਂਬਰੀ ਵਲੋਂ ਹਟਾਉਣ ਉੱਤੇ ,
5. ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੈਂਬਰੀ ਸੁਲਕ ਜਮਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਣ ਉੱਤੇ , ;
6. ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਨਣ ਤੇ, ਜਿਸਦਾ ਆਪਣਾ ਰਾਸ਼ਟਰ/ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੋਵੇ ।
7. ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਜੋ ਦੇਸ਼ਦਰੋਹ ਦੀ ਸ੍ਰੋਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ।

(ਕ) ਮੈਂਬਰੀ ਦਾ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ : -

ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਖੇਤਰ ਉਸੇ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰਹੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀ ਮੈਂਬਰੀ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਾਂਤਰਤ ਕਰਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸਦੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

(ਖ) ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਜਾਂਚ:-

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਟਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰੀਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਾਂਗੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲਣ ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਦੱਸਤਾ ਦੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰਟੀਕਲ-6, ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

(ਓ) ਰਜਿਸਟਰ ਕਰੋ:-

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵੱਖਰੇ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆਨੀਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਕਰਵਾ ਲਵੇਗੀ।

(ਅ) ਸੂਚੀਆਂ:-

1. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਸਬੰਧਤ ਦੀ ਸੂਚੀ: ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਏਗੀ।
2. ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੇਗਾ।
3. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੂਚੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਭੇਜੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸੇਗੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਿਯਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਏਗੀ।

(ਏ) ਹੋਰ ਤਕਨੀਕ:-

ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਗਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਅਸੈਂਬਲੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏਗੀ।

ਆਰਟੀਕਲ -7, ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਿੱਸੇ ਹੋਣਗੇ:-

1.	ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ	ਬੂਥ ਕਮੇਟੀ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ
2.	ਨਿਆਇਆ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ	ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨਸਾਫ਼ ਪੰਚਾਇਤ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ/ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ /ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ /ਜ਼ੋਨ
3.	ਬਲਾਕ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸੰਸਥਾ	ਬਲਾਕ ਕਮੇਟੀ
4.	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦਾ ਸੰਗਠਨ	ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਫੀਲਡ ਕਾਰਜਕਾਰੀ
5.	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਸੰਸਥਾ	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਟਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ
6.	ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਸੰਸਥਾ	ਰਾਜ ਦੀ ਸਭਾ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ
7.	ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ	ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਖ ਅਸੈਂਬਲੀ
8.	ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ	

ਨੋਟ:-

1. ਇਸ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿਚ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਰਾਜ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਖੇਤਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਪੰਜ ਲੱਖ ਆਬਾਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਲੇ ਨਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਪੱਧਰੀ ਸੰਗਠਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਗਠਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰਟੀਕਲ -8, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ

(ੳ) ਬੂਥ ਕਮੇਟੀ

ਹਰ ਬੂਥ ਤੇ ਬੂਥ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਏਗੀ ਜਿੱਥੋਂ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ ਪੰਜ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੂਥ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਣਗੇ। ਜੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ।

(ਅ) ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ

1. ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ: -

1. ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿੱਥੋਂ ਹਰੇਕ ਬੂਥ ਤੇ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ ਪੰਜ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।

2. ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵੋਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਰੇ (ਸਧਾਰਣ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ) ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਮੈਂਬਰ ਪੋਲਿੰਗ ਬੂਥ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸਧਾਰਣ ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

3. ਧਾਰਾ 4 (ਸੀ) 3 ਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

4. ਇੱਕ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਾ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਖੜਾਨਚੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ੳ) ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ

ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਹੋਣਗੇ

1. ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੋ।
2. ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣ।
3. ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ।
4. ਚੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਾਗ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ।
5. ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ, ਗਾਹਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣ ਲਈ।

6. ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਧੂਰੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਭੇਜਣਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ।

ਅਨੁੱਛੇਦ- 9 ਨਿਆਂ ਪੰਚਾਇਤ / ਵਾਰਡ/ਨਗਰ ਸਮੀਤੀਆਂ

(ੳ) ਨਿਆਂ ਪੰਚਾਇਤ/ਵਾਰਡ/ਨਗਰ ਸਮੀਤੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ:-

1. ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯਾਏ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ / ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਆਦਿ) ਨੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤ ਵਾਰਡ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ॥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝੂਲ ਖੇਤਰ ਹਨ ਇਹ ਨੇਸ਼ਨਲ ਅਸੰਬਲੀ ਦੇ ਅਨੁੱਛੇਦ 14 (ਗ) 3 ਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰੇਗਾ
2. ਮੈਬਰਾਂ ਅਤੇ ਮੁਢਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
3. ਸਮੀਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਨੁੱਛੇਦ 14 (ਗ) 3 ਜੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ।

(ਅ) ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ

ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਿੱਚੇ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਗੇ:

1. ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣਾ
2. ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣਾ
3. ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਚੰਦਾ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨਾ ।
4. ਚੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ।
5. ਮੈਂਬਰੀ, ਚੰਦੇ ਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ
6. ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਉੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਛਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਭੇਜਣਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ -ਸਮਾਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਣਾ ।

ਆਰਟੀਕਲ- 10 ਬਲਾਕ ਕਮੇਟੀਆਂ

(ੴ) ਬਲਾਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ:-

1. ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਜਿਥੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬਲਾਕ ਹੈ, ਬਲਾਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਬਲਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਖੇਤਰ (ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ) ਬਲਾਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਖ ਸਭਾ ਆਰਟੀਕਲ 14(ਗ) 3 ਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰੇਗੀ।
2. ਮੈਬਰਾਂ ਅਤੇ ਮੁਢਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
3. ਬਲਾਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਅਨੁਛੇਦ 14 (ਗ) 3 ਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ।

(ਅ) ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ

ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਿੱਚੇ ਲਿਖੇ ਹਨ: ਹੋਵੇਗਾ :

1. ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ।
2. ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣਾ
3. ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਚੰਦਾ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨਾ ।
4. ਚੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ।
5. ਮੈਂਬਰੀ, ਚੰਦੇ ਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ
6. ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਉੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਛਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਭੇਜਣਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ ਸਮਾਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਣਾ ।

ਆਰਟੀਕਲ- 11 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਸਥਾਨਕ ਸੰਗਠਨ

(ੴ) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਪਰਿਸ਼ਦ

1. ਇਸ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ:
 - 1) ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਅਤੇ

- 2) ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ
- ਅਤੇ
- 3) ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ
 - 4) ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੋਰਚੇ ਅਤੇ ਸੈਲਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਤੇ
 - 5) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਚੁਨਾਵ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਮਜ਼ਦ 3 ਮੈਂਬਰ
2. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਗਠਨ ਆਰਟੀਕਲ 14(ਗ) 3 (ਗ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
 3. ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ।
 4. ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੋਣ ਕੇਂਦਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੋਂ ਚੁਣਕੇ ਆਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ।
 - 1) ਚੇਅਰਮੈਨ, ਜੋ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇਵਾਂ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਵੇਗਾ।
 - 2) ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ 14(ਗ) 3 (ਗ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰ।
 - 3) ਆਰਟੀਕਲ 14(ਗ) 3(ਗ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰ ਸੰਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂਬਰ।
- (ਅ) **ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ:-**
1. ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 4(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ।
 2. ਚੇਅਰਮੈਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਰਟੀਕਲ 14(ਗ) 3(ਗ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗਾ।
 3. ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰੀ ਸਭਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਹਰੇਕ ਮਹੀਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਰੂਰ ਕਰੇਗਾ।
 4. ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਸਭਾ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਰੇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਬੈਠਕ ਜਰੂਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰੇਗਾ।

(੪) ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ

ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਹੋਵੇਗੀ । ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਨਿਮਨ ਹੋਣਗੇ:

1. ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ।
2. ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਉਸਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਸਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ।
3. ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਚੰਦਾ ਇਕੱਠੇ ਕਰਣਾ ।
4. ਚੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਣਾ
5. ਚੰਦੇ ਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ
6. ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਉੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਛਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਭੇਜਣਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਣਾ ।

ਆਰਟੀਕਲ- 12 , ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਸੰਗਠਨ

(੬) ਜ਼ਿਲਾ ਪਰਿਸ਼ਦ

1. ਜ਼ਿਲਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਨਿੱਚੇ ਲਿਖੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ :
 - (1) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅਰੰਤਗਤ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਤਦਾਨ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਦਾ ਚੋਣ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜੀਕ੍ਰਿਤ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ , ਅਤੇ
 - (2) ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਕਾਮੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ 40 ਫੀਸਦੀ ਮੈਂਬਰ , ਅਤੇ
 - (3) ਜ਼ਿਲਾ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਰਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ , ਅਤੇ
 - (4) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਲੋਂ ਚੁੱਣਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੁਲ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਸੰਸਦ , ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਿਲਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਪਦਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਅਤੇ
 - (5) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ, ਨਗਰਨਿਗਮ, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ, ਅਤੇ
 - (6) ਸਾਰੇ ਮੌਰਚੀਆਂ/ਸੱਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਪੱਧਰ ਪਦਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਤੇ

(7) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ

(8) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ 10 ਮੈਂਬਰ

2. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦ ਤੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ 50 ਫੀਸਦੀ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਦ ਤੱਕ ਜ਼ਿਲਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਸਥਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਤ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੌਮੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਭਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ।

4. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਉਕਤ (1) (ਹਲਕਾ ਅਸੈਂਬਲੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣ ਕੇ ਆਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਮਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ।

1) ਚੇਅਰਮੈਨ, ਜੋ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਵੇਗਾ।

2) ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ 14(ਗ) 3 (ਗ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰ।

3) ਆਰਟੀਕਲ 14(ਗ) 3ਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰ ਸੰਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂਬਰ।

(ਅ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ:-

1. ਜ਼ਿਲਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ 14 (ਗ) 3 (ਗ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਹੋਵੇਗੀ।

2. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ 2 ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

3. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਟ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਗ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਰਟੀਕਲ 14(ਗ) 3 (ਗ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗਾ।

4. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਪੂ ਜਥੇਬੰਦਕ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੈਠਕਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਭਾਗ ਲਵੇਗਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਹ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਬੇਠਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

5. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰੇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਤਾਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਬੈਠਕ ਜਰੂਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰੇਗਾ।
6. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਪਣੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਹਰੇਕ 3 ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਰੂਰ ਕਰੇਗਾ।

(੯) ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ

ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰੀ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਨਿਮਨ ਹੋਣਗੇ:

1. ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ।
2. ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਉਸਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਸਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ।
3. ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਚੰਦਾ ਇਕੱਠੇ ਕਰਣਾ।
4. ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਰਜਿਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
5. ਚੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਣਾ।
6. ਚੰਦੇ ਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ।
7. ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਉੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਛਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਭੇਜਣਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ-ਸਮਾਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਣਾ।

ਆਰਟੀਕਲ- 13 , ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਸੰਗਠਨ

(੧੦) ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ

1. ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ :
 - (1) ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਰੇਕ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ, ਅਤੇ
 - (2) ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ, ਅਤੇ
 - (3) ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਅਤੇ
 - (4) ਰਾਜ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਸਾਂਸਦ, ਅਤੇ

- (5) ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸਾਬਕਾ ਸਾਂਸਦ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ।
- (6) ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਮੋਰਚਾ ਅਤੇ ਸੈਲਾਂ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ
- (7) ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ
- (8) ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 20 ਮੈਂਬਰ ।
2. ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯਮਾਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ ।
 3. ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਉਪਰੋਕਤ 1(1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਮਲ ਲਿਖਤ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ:
- (1) ਚੇਅਰਮੈਨ, ਜੋ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਵੇਗਾ ।
 - (2) ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ 14(ਗ) 3 (ਗ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰ ।
 - (3) ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਰਟੀਕਲ 14(ਗ) 3 (ਗ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਨਗੇ ।

(ਅ) ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ:

1. ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ (ਉ) 1(1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਆਰਟੀਕਲ 14(ਗ) 3 (ਗ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ । 5 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੇਗਾ ।

ਨੋਟ: ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ।

2. ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਰਟੀਕਲ 14(ਗ) 3ਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗਾ ।
3. ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵਾਪੂ ਸੰਗਠਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬੈਠਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਸਕਦਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਹ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਬੈਠਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ।

4. ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰੇਕ 2 ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਰੂਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਬੈਠਕ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰੇਗਾ।

(੯) ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ

ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਨਿਮਨ ਹੋਣਗੇ:

1. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਜੰਨਮੱਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
2. ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਉਸਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਸਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ।
3. ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣਾ।
4. ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਚੰਦਾ ਇਕੱਠੇ ਕਰਣਾ।
5. ਚੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ।
6. ਚੰਦੇ ਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਰੂਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ।
7. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਹੇਠਲੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਤੋਂ ਮੰਗਣਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ ਸਮਾਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਣਾ।

ਆਰਟੀਕਲ- 14

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ

(੯) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ

1. ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ :

 - (1) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ
 - (2) ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਤੇ
 - (3) ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਂਸਦ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕ, ਅਤੇ

- (4) ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸਾਬਕਾ ਸਾਂਸਦ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ।
- (5) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਅਤੇ
- (6) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ,
- (7) ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੌਰਚਾ ਅਤੇ ਸੈਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ
- (8) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ 50 ਮੈਂਬਰ

ਨੋਟ: ਇਸ ਸੰਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਚੁਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ।

2. ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕਦਮ ਚੁਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ।
3. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ।
4. ਉਪਆਰਟੀਕਲ (ਉ) 1 (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ 64 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ/ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ਪੂਰਨ ਸੈਸ਼ਨ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ।

(ਅ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ:

1. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ/ਪੂਰਨ ਸੈਸ਼ਨ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜਵਾਬ ਦੇਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ।
2. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮੇਤ 75 ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ 64 ਮੈਂਬਰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣਗੇ ।
3. ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿੱਚ 10 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਨੋਟ:- ਇਹ ਸੰਖਿਆ ਕਿਸੀ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ 20 ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ।

4. ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗਾ।
1.	ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ	ਜਿਆਦਾਤਰ	5
2.	ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ		1
3.	ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ	ਜਿਆਦਾਤਰ	5
4.	ਸਕੱਤਰ	ਜਿਆਦਾਤਰ	10
5.	ਉਪ ਸਕੱਤਰ	ਜਿਆਦਾਤਰ	20
6.	ਬੁਲਾਰਾ		1
7.	ਖਜਾਨਚੀ		1
5. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਠਕ ਦੇ ਲਈ ਕੋਰਮ (ਗਣਪੁਰਤੀ) 21 ਹੋਵੇਗੀ।
6. ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।
7. ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ/ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੇ ਪਦੇਨ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।
8. ਸੰਬੰਧਤ ਮੋਰਚਾ ਅਤੇ ਸੌਲ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਪਦੇਨ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।

ਨੋਟ: ਪਦੇਨ ਮੈਂਬਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਭਾਗ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

9. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜ:

- (1) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
- (2) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਾ ਨਿਰਣ ਅੰਤਿਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ।
- (3) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਜਾਂਚ/ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਨਿਰੀਖਕ/ਨਿਰੀਖਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗੀ।

(4) ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿੱਤ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਐਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਅ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ

1. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉਤਮ ਸੰਸਥਾ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ 11 ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ
 - ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ
 - ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ
 - ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਜਾਨਚੀ
 - ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ (ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
 - 3 ਮੈਂਬਰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣਗੇ।
 - ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇਨੇਤਾ (ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ)
 - 2 (ਦੋ) ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਗੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਕੀ 2 (ਦੋ) ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਨਾਜ਼ਮਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਨਗੇ।
3. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰਜ:
 - (ਉ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਭਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
 - (ਅ) ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰ ਕਰੇਗੀ।

- (੯) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਉਸਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ, ਉਸਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਸਥਾਰ, ਜਨਸੰਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਅਤੇ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਧੀ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਆਦਿ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏਗੀ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਲੱਗ ‘ਓ’ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਗੇ।
- (੧੦) ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ।
- (੧੧) ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ।
- (੧੨) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਦੇਵੇਗੀ।
- (੧੩) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਜਾਂਚ/ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਨਿਰੀਖਕ/ਨਿਰੀਖਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗੀ।

ਆਰਟੀਕਲ-15 ਸੈਸ਼ਨ

(੯) ਵਿਸ਼ਾ ਨਿਰਣਾ ਕਮੇਟੀ

1. ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਸ਼ਾ ਨਿਰਣਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਨਗੇ।
2. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿਸ਼ਾ ਨਿਰਣਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੱਖੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਮੌਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।
3. ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਸ਼ੇ ਨਿਰਣੇ ਕਮੇਟੀ ਬਹੁਮਤ/ਸਰਵਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਿਹੜੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ, ਉਹ ਵਿਸ਼ੇ ਹੀ ਪੂਰਨ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ।

(ਅ) ਪੂਰਨ ਸੈਸ਼ਨ

1. ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪੂਰਨ ਸੈਸ਼ਨ ਆਮਤੌਰ ਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਪੂਰਨ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
3. ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਿਆਕਾਰਿਣੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣਗੇ।
4. ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੰਜ਼ੂਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਇਸਦੇ ਬਾਅਦ ਇਕੱਠ ਅਜਿਹੇ ਸਰਵਹਿੱਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਉਸ ਦਿਨ ਬੈਠਕ ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟ ਵਲੋਂ ਘੱਟ 50 ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਆਂ ਨੇ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਆਵੇਦਨ ਪੱਤਰ ਦੇਕੇ ਮੰਗੀ ਹੋਵੇ
5. ਜਿਸ ਰਾਜ ਕਾਰਿਆਕਾਰਿਣੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਸਵਾਂਗਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠ ਦੀ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।
6. ਸਵਾਂਗਤ ਕਮੇਟੀ ਇਕੱਠ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਸਾ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।
7. ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਅਦ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸਲੇਖੇ ਜੋਖੇ ਦਾ ਆਡਿਟ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਿਆਕਾਰਿਣੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਆਡਿਟਰ/ਆਡਿਟਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਦਲ ਵਲੋਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
8. ਸਵਾਂਗਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੋਲ ਜੋ ਧਨਰਾਸ਼ੀ ਬਚੀ ਰਹੇਗੀ ਉਸ ਵਲੋਂ ਅੱਧੀ ਰਾਸ਼ੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕੋਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅੱਧੀ ਉਸੀ ਰਾਜ ਕਾਰਿਆਕਾਰਿਣੀ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਇ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕੱਠ

1. ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕੱਠ ਤੱਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੱਧੇ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਰਾਜ ਕਾਰਿਆਕਾਰਿਣੀਆਂ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ 50 ਫੀਸਦੀ ਮੈਂਬਰ ਸਾਰਗਰਭਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਦੀ ਮੰਗ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੁਆਰਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਿਆਕਾਰਿਣੀ ਅਜਿਹਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ।
2. ਸਾਰਾ ਇਕੱਠ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕੱਠ ਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਹੋਣਗੇ।
3. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕੱਠ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਉਸੀ ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਰਟੀਕਲ-16, ਕਾਰਜਕਾਲ

ਹਰ ਇੱਕ ਪਰਿਸ਼ਦ, ਹਰ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰੀਸਥਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਕਾਰਜਕਾਲ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਸਥਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਜਿਆਦਾਤਰ ਅਗਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਲਈ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰੀਸਥਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਅਧਿਕਤਮ ਅਗਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਆਰਟੀਕਲ-17, ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ

ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੰਧਤ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਿਆਕਾਰਿਣੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਿਆਕਾਰਿਣੀ ਦੇ ਅਨੁਮੋਦਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਮਤਦਾਨ ਕੇਂਦਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਢਲੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਜਿਲਾ ਕਾਰਿਆਕਾਰਿਣੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਆਰਟੀਕਲ-18, ਵੋਟਰਾਂ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ

1. ਵਿਭਿੰਨ ਪੱਧਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮਤਦਾਨ ਕਰਣ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਨਣ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ (ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੰਜੂਰ) ਮੈਂਬਰਪੰਜਿਕਾਵਾਂਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ
2. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਸ਼ੁਲਕ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਚੁਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਤਦਾਨ ਕਰਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਆਸ਼ੀ ਬਨਣ ਦੀ ਅਰਹਤਾ ਗਵਾ ਦੇਵੇਗਾ ।
3. ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਲੋਂ ਹੀ ਚੋਣ ਲੜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਰਾਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਲੋਂ, ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਵਲੋਂ ਜਿਲਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਕਮੇਟੀ ਮਤਦਾਨ ਕੇਂਦਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਲੋਂ ।

ਆਰਟੀਕਲ-19, ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਚੋਣ

(ੳ) ਚੋਣ ਤੰਤਰ:-

1. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੋਣ/ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਸਾਰੇ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰੇਗਾ।
2. ਜਰੂਰਤ ਹੋਣ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੋਣ/ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਚੋਣ/ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸੂਚਾਰੂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਜਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗਾ।
3. ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਮਤਦਾਨ ਕੇਂਦਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲਾ ਚੋਣ/ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸੂਚਾਰੂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਜਰੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗਾ।
4. ਸਾਰੀਆਂ ਚੋਣਾਂ/ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਚੋਣਾਂ/ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਪਦਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਚੋਣ/ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣਨ ਦੀਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਸ ਅਹੁਦੇ(ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ) ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
5. ਜੇਕਰ ਉਪਅਨੁਸ਼ੇਦਕ 3 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਵਸਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀਆਂ ਅਸਮਰਥ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਜ਼ਿਲਾ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗੀ।
6. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰੇਗੀ। ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

7. ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕ੍ਰਮਵਾਰ: ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ।
8. ਸਾਰੇ ਚੋਣ/ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੋਣ/ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਕਰਨਗੇ। ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੋਣ/ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕਰੇਗਾ।
9. ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿੱਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਮੂਹਿਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੋਣ/ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ।
10. ਜੇਕਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਚੋਣ/ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵ ਦਾ ਪਾਲਣ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣਾ ਸਾਧਾਰਨ ਬੈਠਕ ਦੇ ਤਿੰਨ ਚੌਬਾਈ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਉਸ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਉਪਰ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਣਾ ਦਾ ਅਵਸਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਅ) ਮਤਦਾਨ:

1. ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਤਦਾਨ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਸਥਾਨ, ਦਿਨ, ਮਿਤੀ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਚੋਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰੇਗਾ।
2. ਨਾਜ਼ਮਦਗੀ ਪੱਤਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਤ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕਰ ਜਾਣਗੇ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਛੱਪੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
3. ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਠੀਕ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਨਾਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਲਈ ਲਿਖਤ ਸੂਚਨਾ/ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

- 4. ਬੈਲਟਪੇਪਰ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨਿਮਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ:**
- (ਉ) ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਮਤਦਾਨ ਦੀ ਗੋਪਨੀਅਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
 - (ਅ) ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੋਣਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰੀਖਕ ਦੇ ਲਈ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਬੈਲਟਪੇਪਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰੇਕ ਬੈਲਟਪੇਪਰ ਦੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰੇਗਾ।
 - (ਇ) ਵੋਟਿੰਗ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।
 - (ਸ) ਵੋਟਿੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਹੀ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੇਗਾ।
- 5. ਹੱਥ ਚੁੱਕ ਕੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:**
- (ਉ) ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੋਟਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 - (ਅ) ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਿੰਗ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਛਾਣਬੀਨ/ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 - (ਇ) ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਲਿਖਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੇ ਲਵੇਗਾ।
6. ਪਾਰਟੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਿੰਗ ਸਥਾਨ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਅਣਉਚਿੱਤ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਗੇ। ਇੰਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
7. ਸੰਬੰਧਤ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਠਕ ਸੰਬੰਧਤ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਸਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਸੰਬੰਧਤ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ।

(੯) ਕਾਰਜਕਾਰਨੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ

1. ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਤ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਲਈ ਸਿਰਫ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ/ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਿਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।
2. ਨਾਮਜਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਸੰਬੰਧਤ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਪੰਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।
3. ਨਾਜਮਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅੰਕਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਵੋਟਿੰਗ ਗੁਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ।
5. ਵੋਟਿੰਗ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬੈਲਟਪੇਪਰ ਤੇ ਵੋਟ ਅੰਕਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਪਾਬੰਦੀ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।
6. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੋਟਰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੋਟ ਬੈਲਟਪੇਪਰ ਤੇ ਅੰਕਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਬੈਲਟਪੇਪਰ ਰੱਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
7. ਇਹ ਨਿਯਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਹਿਤ ਸਾਰੇ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਆਰਟੀਕਲ-20, ਚੋਣ/ਚੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ

ਸੰਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰੇਗੀ। ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਧੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਬੰਧਤ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤਿੰਮ ਅਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰਟੀਕਲ-21, ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ

- (ੳ) ਜੇਕਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ਪਰਿਸ਼ਦ/ਕਮੇਟੀ/ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ 6 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਚਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ:
1. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਖਾਲੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਲਈ ਚੋਣ/ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਲਈ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।
 2. ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ਪਰਿਸ਼ਦ/ਕਮੇਟੀ/ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਾਧੂ ਕਾਰਜਕਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ।
- (ਅ) ਜੇਕਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ਪਰਿਸ਼ਦ/ਕਮੇਟੀ/ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ 6 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਅਹੁਦੇ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਦੇ ਲਈ ਨਾਜ਼ਮਦਗੀ ਸੰਬੰਧਤ ਇਕਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਉਚ ਪੱਧਰ ਇਕਾਈ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਰੇਗੀ।

ਆਰਟੀਕਲ -22, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ

(ੳ) ਚੋਣ

1. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਾਏਗਾ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੋਟਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰੇਗਾ।
2. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਰਨਗੇ।
3. ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਹ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚੋਣ ਦੇ 15 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰੇਗਾ।

(ਅ) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

1. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ 10 ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਨਾਮ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

2. ਨਾਮਜਦਗੀ ਪੱਤਰ ਸਮਰੱਥ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕੋਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਆ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
3. ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਜ਼ਮਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਪਾਏ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।
4. ਨਾਮਜਦਗੀ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਜਰੂਰੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਆ ਸਥਾਨ ਤੇ ਤੈਆ ਮਿਤੀ (ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 7 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ) ਨੂੰ ਵੋਟਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਈ) ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ:

1. ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੂਰਨ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇੱਕਠ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰੇਗਾ।
2. ਜਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬੈਠਕ/ਸੈਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਿਯਮਾਅਨੁਸਾਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ/ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ 50% ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇਨਾਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਬਲਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਸ) ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ:

1. ਕਿਸੇ ਸੰਕਟ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਹੋਏ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਇਸਦੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਤਾਰੀਖ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋ ਜਾਣ ਤੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਖ ਭਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ।

ਆਰਟੀਕਲ-23 ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ

(ਉ) ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ

1. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ। ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਲ 7 ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।
2. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੋਕਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਦੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ (ਜੇਕਰ ਹਾਂ ਤਾਂ) ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।
3. ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜਦਗੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਕਰੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਦੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਵੀ ਨਾਮਜਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਕਰੇਗੀ।
4. ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲਾਂ ਦੇ ਚੁਨਾਵ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਿਆਦਾਤਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਪੱਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।
5. ਸੰਸਦ, ਵਿਧਾਨਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਚੋਣ ਹੋਵੇਗਾ।
6. ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਸਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਅ) ਰਾਜ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ

1. ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ।
2. ਰਾਜ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਜਿਆਦਾਤਰ ਮੈਂਬਰ ਸੰਖਿਆ 7 ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।
3. ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮਜਦਗੀ ਸਟੇਟ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਵੀ ਨਾਮਜਦ ਸੰਬੰਧਤ ਸਟੇਟ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਰੇਗੀ।

4. ਸਟੇਟ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਸੰਬੰਧਤ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਮੰਡਲ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ 5-5 ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪੈਨਲ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ।
5. ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਥਾਨਕ ਸਭਾਵਾਂ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਜਾਂਜਤ ਨਾਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ।

ਆਰਟੀਕਲ-24 ਚੋਣ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ

1. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣ ਘੋਸ਼ਣਾਪੱਤਰ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੋਣ ਘੋਸ਼ਣਾਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ। ਇਸਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
2. ਵਿਧਾਨਮੰਡਲਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਸਟੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਚੋਣ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ। ਇਸਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਰਟੀਕਲ-25, ਮੋਰਚੇ, ਸੈਲ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨ

1. ਔਰਤ, ਜਵਾਨ, ਕਿਸਾਨ, ਪਛੜੀ ਸ੍ਰੇਣੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਜਨਜਾਤੀ, ਮਜ਼ਦੂਰ, ਅਧਿਆਪਕ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਪਛਿਆਂਕਾ ਵਰਗ, ਵਪਾਰੀ, ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੋਰਚੇ, ਸੈਲ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
2. ਇੰਨਾਂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਥਾਨਕ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।
3. ਇੰਨਾਂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।
4. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨ (ਮੋਰਚੇ, ਸਭਾਵਾਂ ਆਦਿ) ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਦਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮਜਦ ਕਰੇਗਾ। ਰਾਜ ਦੇ ਪਦਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮਜਦ ਸੰਬੰਧ ਰਾਜ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਕਰਨਗੇ।

5. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਟੇਟ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸਟੇਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
6. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਕਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਭੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਦਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ-26, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ

(ੳ) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀਆਂ:-

1. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ, ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਗਠਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ:
 - (ੳ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰੀ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਕਰੇਗੀ।
 - (ਅ) ਸਟੇਟ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਰਾਜ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕਰੇਗੀ।
 - (ਇ) ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਜ਼ਿਲਾ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਰਾਜ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕਰੇਗੀ।
2. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਭੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਕਰਣਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਹਿਤ ਜਿਆਦਾਤਰ 5 ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਰਾਜ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਹਿਤਮੀ/ਹਸਤਾਖਰ ਨਾਲ ਰਾਜ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਹਿਤ ਜਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ 3 ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਰਾਜ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣਗੇ।

3. ਹੇਠਲਿਖੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ, ਸਟੇਟ/ਜ਼ਿਲਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਸਨੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- (ਉ) ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸ ਕਮੇਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ (ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਹਿਤ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ।
- (ਅ) ਸਟੇਟ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਕੇਵਲ ਅਧੀਨ ਇਕਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਣ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਡ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਟੇਟ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਕੇਵਲ ਅਧੀਨ ਇਕਾਈਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ, ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਮੰਡਲ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੇਵਲ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆ) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ:-

1. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ:

(ਉ) ਉਸਦਾ ਬਿਉਰਾ ਇਸ ਕਾਰਜ ਦੇ ਨਿਮਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਅ) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਿਰਾਜ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 15 ਦਿਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
2. ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸੰਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਨਾਲ (ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ) ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਉਸਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਰੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ ਤੈਆ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਟੀਚਾ ਲਵੇਗੀ।
4. ਸੰਬੰਧਤ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਮਾਣ/ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਬੰਧਤ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਣਗੋਲਿਆ ਸਬੂਤ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ।
5. ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਬੰਧਤ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸੰਬੰਧਤ ਪੱਖ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
6. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖ ਦੇ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਤੇ ਜਾਂ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
7. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਸਰਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕਤਰਫ਼ਾ ਕਾਰਵਾਈ (ਜੇਕਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਜਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ) ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਪਾਬੰਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੱਖੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਜਾਨ ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਹੀਂ) ਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਇੱਕ ਪੱਖੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੁਬਾਰਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(੯) ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

1. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਭੰਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਆਰੰਭ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਮੰਨ੍ਹਿਆ ਮਿਲਣ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦੇਣ। ਜੇਕਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ/ਮੈਬਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਆਚਰਣ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ/ਮੈਬਰਾਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਕਾਰਜਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

2. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਭੰਗ ਕਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਟੇਟ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਰਾਜ ਪਰਿਸ਼ਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧੀਨ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ/ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਅੱਤਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਦਫਤਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਲੇਕਿਨ ਰਾਜ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਸ) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਭੰਗ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ:-

ਨਿਮਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਭੰਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਆਰਚਣ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ, ਜੋ ਦੇਸ਼ਪਰੋਹ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।
2. ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ।
3. ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ: ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇਵਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੰਚ ਦੀ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਅਕਤਗਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕਰਨਾ, ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਖਜਾਨੇ ਦਾ ਗਲਤ ਇਸਤੇਮਾਲ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਭਿੱਸ਼ਟ ਤਰੀਕੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ।

5. ਅਨੈਤਿਕ ਆਚਰਣ, ਕਾਲਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ, ਰਿਸ਼ਤਵਤਖੋਰੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਜਾਲਸਾਜੀ ਜਾਂ ਗਬਨ ਦੇ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਣ।
6. ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨਾ।
7. ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਇਕਾਈਆਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ।
8. ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਾਜਿਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ।
9. ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਭੜਕਾਊ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ।

(ਜ) ਨੋਟਿਸ

1. ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਇਕਾਈ ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
2. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਉਦੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸੰਬੰਧਤ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸਬੂਤ ਹੈ।
3. ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਆ ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 2 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਕ) ਦੰਡ

1. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਦੰਡ ਪਾਰਟੀ ਇਕਾਈ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਭੰਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਭੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ/ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਰੂਰਤ ਪੈਣ ਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਕੱਢੇ ਮੈਂਬਰ/ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੀਰੀਅਡ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਆਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਵੈਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ, ਵਿਧਾਨਮੰਡਲ, ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਸਥਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਖ) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਜੇਕਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ- ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(ਗ) ਅਪੀਲ

1. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਰਾਜ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
2. ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ।
3. ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ, ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਜ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਪੀਲ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(ਘ) ਅਪੀਲ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ

1. ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਖਾਤਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਰਜਿਸਟਰ ਦੇ ਦਰਜ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਲਈ ਮਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
2. ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪਤੇ ਦੀ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ।

3. ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਸ ਪਤੇ ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਉਸਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਕਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ।
5. ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਸੰਬੰਧਤ ਸਟੇਟ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਸੰਬੰਧੀ ਪੱਤਰ ਕਾਪੀ ਮੰਗਾ ਲਵੇਗੀ।
6. ਜੇਕਰ ਜਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਦਾ ਤਰਕ ਵੀ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਾਮ ਰਾਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
7. ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਤ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਲਈ ਹੋਰ ਮਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਪਰੰਤ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਬੰਧਤ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
8. ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤਿਕ ਨਿਆਂ, ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ-27, ਚੰਦੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਨ/ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫੀਸ ਦੀ ਵੰਡ

ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਧਨ/ਚੰਦਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੀਸ ਅਤੇ ਚੰਦੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਨ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਰਟੀਕਲ-28, ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ/ਖਾਤੇ

ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਇਕਾਈ, ਜ਼ਿਲਾ ਇਕਾਈ, ਰਾਜ ਇਕਾਈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਇਜ਼ਾਜਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੋਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸੰਬੰਧਤ ਇਕਾਈ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਨਰਲ ਸਕਤਰ/ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਖਜਾਨਚੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੋਲੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੋ ਸਾਂਝੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰਟੀਕਲ-29, ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਖਾਤੇ

ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਵਰਣ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਵਿੱਚ ਆਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਫੰਡ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਇਸਮੇਤਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਖਾਤਾ ਨਿਰੀਖਣ ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਆਡਿਟਰ ਤੋਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਾਰਟੀ ਹਰੇਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਰਤ ਚੋਣ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਲਾਨਾ ਵਿੱਤੀ ਬਿਉਰਾ ਦੇਵੇਗੀ।

ਆਰਟੀਕਲ-30, ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ

ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ਜ਼ਿਲਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਬੈਠਕ 7 ਦਿਨ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਨਾ ਤੇ, ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਬੈਠਕ 15 ਦਿਨ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਬੈਠਕ 21 ਦਿਨ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਕਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਕ ਅਪੀਲ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਵੀ ਬੁਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ-31, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰੱਤਵ

ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰੱਤਵ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੋਣਗੇ।

(ੳ) ਪ੍ਰਧਾਨ:

1. ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਨਕ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨਾ।
2. ਪੂਰਨ ਸੈਸ਼ਨ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ/ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ/ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਅਨੁਸਰਣ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਕਰਨਾ।
3. ਸਥਾਨਕ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ।

(ਅ) ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਕਰੱਤਵਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਵਹਨ ਕਰਨਗੇ।

(੯) ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ/ਮੁੱਖ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ:-

ਪ੍ਰਧਾਨ/ਮੁੱਖ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ/ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਨਗੇ। ਸਥਾਨਕ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਖਣਾ, ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਲਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕੇਂਦਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰੱਤਵ ਪ੍ਰਧਾਨ/ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਣਗੇ।

(੧੦) ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ/ਸੈਕਟਰੀ/ਉਪਸੈਕਟਰੀ:-

ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ/ਸੈਕਟਰੀ/ਉਪਸੈਕਟਰੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ/ਮੁੱਖ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ, ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਜ਼ਿਲਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਮਹਾਂਸਚਿਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਥਮਿਕ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕੇਂਦਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰੱਤਵ ਪ੍ਰਧਾਨ/ਮੁੱਖ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਣਗੇ।

(੧੧) ਬੁਲਾਰਾ:-

ਬੁਲਾਰਾ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖੇਗਾ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਹੋਣਗੇ।

(੧੨) ਖਜਾਨਚੀ:-

ਖਜਾਨਚੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਫੰਡ ਦਾ ਐਡਮਿਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼, ਆਮਦਨੀ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਠੀਕ -ਠੀਕ ਬਿਓਰਾ ਰੱਖਣਗੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉੱਚ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼, ਆਮਦਨੀ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਵਿਵਰਨ ਭੇਜਣਗੇ।

ਆਰਟੀਕਲ-32, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਬੁਲਾਏ ਮੈਂਬਰ

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੂਰਨ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੱਖਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਬੁਲਾਏ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨਾਂ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸੰਖਿਆ ਸੌਂਕੰਪੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ ਦੇ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸੱਦੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਵੋਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ।

ਆਰਟੀਕਲ - 33, ਇੰਚਾਰਜ

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇੰਚਾਰਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੰਚਾਰਜ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਰੂਰੀ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਕਾਈ ਪ੍ਰਗਟੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣਗੇ। ਇੰਚਾਰਜ ਸੰਬੰਧਤ ਇਕਾਈ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਭਾਗ ਲੈਣਗੇ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਨਿਵਾਸ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਖੇਤਰ/ਜ਼ਿਲਾ/ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੰਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਆਰਟੀਕਲ-34, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨ ਪੱਧਰਾਂ ਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ, ਪਿਛੜੇ ਵਰਗਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਜਰੂਰੀ ਅਹੁਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਆਰਟੀਕਲ -35, ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਭੰਗ ਕਰਨਾ

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਭੰਗ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਵੇਗੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਬੁਲਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹਾਜ਼ਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਆਰਟੀਕਲ-36, ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੁਧਾਈ

ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਧਾਈ, ਪਰਿਵਰਤਨ ਜਾਂ ਜੋੜ (ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ-2 ਦੇ ਤਹਿਤ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਭਾ ਜੋ ਇਸ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ (ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ-2 ਦੇ ਤਹਿਤ) ਸੁਧਾਈ, ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਜਾਂ ਜੋੜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੁਧਾਈ, ਪਰਿਵਰਤਨ ਜਾਂ ਜੋੜ (ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ-2 ਦੇ ਤਹਿਤ) ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ - 37, ਕੋਰਮ

ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੁਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਬੈਠਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਪੂਰਨ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰਮ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਕੋਰਮ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਭਾ ਦੇ ਲਈ ਕੋਰਮ ਦੋ ਤਿਹਾਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੰਵਿਧਾਨ

2019

ਇੰਡੀਆ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ

ਰਜਿਸਟਰ ਦਫਤਰ:
ਪਲਾਟ ਨੰ: 20,21 ਅਤੇ 22, ਨਵੀਂ ਬਸਤੀ, ਨਹਿਰ ਰੋਡ,
ਸ਼ੈਦਪੁਰ ਜਾਗੀਰ, ਲਖਨਊ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼